

016.05781

B63b

**Иван
Богданов**

**Българска
литературна
периодика**

**Издателство на
Отечествения
фронт**

ИВАН БОГДАНОВ

Българска литературна периодика

ПРИНОСЪТ
НА ПЕРИОДИЧНИЯ ПЕЧАТ В РАЗВИТИЕТО
НА БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА
1878—1944

ИЗДАТЕЛСТВО НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ
София, 1972

016.05781

B636

Bulgarian Review
(Slavic)

УВОД

Освобождението на България създава необходимите политико-обществени условия за развитие на българската народностна култура. Ако през последното десетилетие на османското владичество се забелязва подем в културния живот, той се дължи толкова на вековното нарастване на духовните сили, колкото и на съзнанието за близкия край на безпросветното робство. Преди да бе разгромен военнно от победонсното руско оръжие, поробителят бе бит на културен двубой от младата българска интелигенция, значителна част от която, при създадените от Освобождението благоприятни политико-обществени условия, игра важна роля в културния живот на България и през първите десетилетия на нейния свободен живот.

Печатът е не само люлка на свободата, но и на културата. Новата българска литература се заражда и укрепва в колоните на периодичния печат¹. Дори до Девети септември, когато се създават условия за разгърнат литературен живот и за масова публикация на отделни литературни произведения в книги, печатът е необходим посредник между писател и читател, и смело може да се каже, че ако не би съществувал в България периодичен печат, не биха могли да израснат като писатели както Раковски, Славейков, Каравелов, Ботев и Вазов, така също Яворов, Елин Пелин, Йовков, Смирненски и Вапцаров.

За развитието на българската литература периодичният печат има големи заслуги не само през последните де-

¹ За ролята и характера на периодичния печат в България след Освобождението читателят може да получи сведения от посочената литература под индекс 1 в раздела *Литература* към книгата.

сетилетия на османското владичество, но и след Освобождението до Девети септември. Малко писатели дори през втората епоха могат да видят приживе в отделни книги художествените си произведения. Ако други с цената на големи лишения ги публикуват, те не са в състояние да ги разпространят. В ония години българският читател не купува масово книги. Към произведенията на българския писател мнозина са настроени скептично. Потребни са им редица години да свикнат с едно име по списанията и вестниците, за да се решат сетне да купят и книгата, която то носи.

Едни от най-значителните произведения на новата българска литература се появяват първо в печата. Това не се отнася само до по-голямата част от стихотворенията и разказите на Иван Вазов, но и до най-важното му произведение, романът „Под игото“, появил се за пръв път в така наречения „Министерски сборник“ (отсетне „Сборник за народни умотворения, наука и книжнина“) през 1889 година, издание на Министерството на народното просвещение, а по-късно на Българското книжовно дружество (от 1911 — Българска академия на науките).

Пенчо Славейков публикува части от „Кървава песен“ отначало в сп. „Българска сбирка“, а сетне в сп. „Мисъл“; Алеко Константинов публикува „До Чикаго и назад“ в сп. „Български преглед“, „Бай Ганю. Невероятни разкази за един съвременен българин“ — в сп. „Мисъл“, а фейлетоните си в разни вестници и предимно във в. „Знаме“.

Всички произведения на Стоян Михайловски, преди да влязат в книгите му, са били публикувани в колоните на печата — литературен и политически. Но книгите на Михайловски включват едва една четвърт от публикациите му в периодичния печат. Същото може да се каже за Кирил Христов и Георги Стаматов. Произведенията на Тодор Влайков, Елин Пелин, Йордан Йовков и на почти всички писатели от по-младите поколения до Девети септември, преди да се появят в отделни книги, виждат бял свят в периодичния печат. Изключение правят само няколко романа и драми, излезли направо в отделни книги.

Трябва веднага да се отбележи, че няма български автор (в това число влиза и Иван Вазов), в чиито събрани съчинения да е включено всичко, излязло под перото му. На сравнително по-пълни издания се радват само Иван Вазов, Пенчо Славейков, Алеко Константинов, Елин Пе-

лин, Йордан Йовков и Христо Смирненски. Оттам ната-
тък българският читател има само приблизителна пред-
става за публикациите не само на по-второстепенните, но
дори и на редица видни писатели, като Стоян Михайлов-
ски, Кирил Христов, Антон Страшимиров, Георги Стама-
тов, Димчо Дебелянов и др.

Независимо от това, периодичният печат крие в паз-
вите си многобройни сведения за литературния живот, за
литературните борби и движения, за развитието на лите-
ратурно-теоретичната, историческата и критическата ми-
съл. За разлика от много други страни, в България печатът
играе голяма роля в литературния живот. Да не се познава
печатът, значи да не се познава българският литературен
живот в цялата му сложност и противоречивост и на лите-
ратурата да се гледа не с погледа на историка и социолога,
а през очилата на естетстващия сноб, за когото съществу-
ват само отделни четивни произведения като средство за
естетическо потребление.

Без изследване на печата, пълноценна история на бъл-
гарската литература не може да се създаде. Привържени-
ците на естетизма и на индивидуализма в литературата
се провалят в тази област, независимо от всичко друго и
затова, понеже се задоволяват с всеизвестни факти и по-
ложения. Те приличат на оня пътешественик, който спира
поглед върху километричните камъни, без да извървява
пътя докрай. Затова техните обобщения са произволни.

Предлаганият труд има за задача да подпомогне про-
учването на българската литература от нейната неосвет-
лена и неизследвана страна. Авторът си поставя за цел
да покаже с какво периодичният печат е подпомогнал раз-
витието на българската литература, как се отразяват в
печата тенденциите на това развитие и как се очертава ли-
нията на прогресивното литературно движение.

Изследването си авторът насочва в две посоки: а) по
линията на специализирания периодичен литературен пе-
чат и б) по линията на общия политически и информативен
печат, доколкото той предоставя колоните си на разполо-
жението на българския писател.

В първата насока в отделни статии авторът характе-
ризира всяко по-значително специализирано литературно
периодическо издание, изяснява неговия идеен облик и
анализира приноса му за развитието на новобългарската
литература от Освобождението до Девети септември. Във

второто направление върху основата на литературния живот за съответния етап се очертава в сводни статии приносът на общественно-политическия и информативния печат за развитието на българската литература.

Не е в задачата на този труд да библиографира отделните публикации в периодичните издания, но показалците към него дават възможност за максимално използване на материала както по отношение на отделни автори, така и спрямо отделни структурни литературно-исторически проблеми. При разглеждането на специализираните литературни издания са посочени някои отделни произведения, когато имат по-голямо значение или са характерна творческа проява.

Обхващането на многообразния принос на периодичния печат от Освобождението до Девети септември от гледище на литературната история е сложна работа¹. Не винаги подробното библиографиране е резултатно. В този случай то не е и уместно. То ще ни сблъска с подробностите, без да ни даде възможност да видим главните линии, а на сегашния етап от развитието на българската литературно-историческа наука това е най-необходимото. Защото преди да има произведения, има автори, а преди авторите са социалните и идейните движения. Най-пълно те са отразени в печата.

Сводните характеристики са нов начин за културно-историческа ориентация и за основно въвеждане в литературния живот. Библиографирането на материала може да се извърши с успех само на широка литературно-историческа основа. Инак то е безсмислено.

По време материалът обхваща епохата от Освобождението на България до Девети септември. Предосвободеният печат е изследван задоволително. Макар специално на литературата да не е посветено нито едно изследване, съществуващите помагала осигуряват добри възможности за работа и в това направление².

От своя страна периодът след Девети септември е в положение на бурно развитие, а освен това повечето от спе-

¹ Засега в нашата страна още липсват библиографски изследвания на литературната продукция от Освобождението до Девети септември. Изследвани са само отделни нейни страни и моменти.

² Вж. посочените под индекс 2 в раздел *Литература* в края на книгата съчинения върху периодичния печат през епохата на Възраждането.

специализираните литературни издания, започнали да излизат след историческата промяна, продължават своя живот. Продължават още да излизат повечето от половината новопоявили се след Девети септември издания. Затова засега не е възможно да се изследва приносът на печата за развитието на българската литература след Девети септември¹.

Епохата от Освобождението до Девети септември от това гледище е напълно завършена и исторически оформена. Съобразно с духа и характера на идеите, които движат литературното развитие от Освобождението до Девети септември то може да бъде поделено на два основни етапа: а) от Освобождението до края на Първата световна война (1878—1918) и б) от края на Първата световна война до Девети септември (1919—1944). Това подразделение е съобразено с възприетата от мене периодизация на българската литературна история².

За първия етап от развитието след Освобождението на България наред с идеите на Възраждането е характерна и борбата за самобитно литературно творчество. Тя е израз на стремежа за консолидация на българската литература като една от най-съкровените прояви на народността същност. За втория етап са особено характерни остри-те идейни борби през двадесетте и тридесетте години. Двете линии на литературното развитие имат свои типични прояви и представители и през двата етапа.

От гледище на езика трудът обхваща само периодичните издания, публикувани на български език. Вън от тях остават малко издания и може да се каже, че те нямат почти никакво значение за развитието на българската литература, още повече, когато сред тях липсват специализирани литературни издания. Териториално са обхванати периодичните издания, излизали след Освобождението на България при различните ѝ граници. Направено е изключение за няколко литературни издания, излизали в градове с големи на времето български колонии (Цариград, Солун).

¹ Вж. под индекс 3 в раздел *Литература* „Опис на специализираните и неспециализираните литературни периодични издания след Девети септември 1944 година.“

² Вж. нейната обосновка в моя труд „Българската литература в дати и характеристики“, София, Народна просвета, 1966.

Когато говорим за общ печат, естествено, имаме пред вид не всички периодични издания, а само ония от тях — информативни, общокултурни и обществено-политически, — които имат сравнително по-голямо разпространение и се ползват с по-широка популярност. Защото рядко има българско периодично издание без отношение към литературата. И в най-незначителните и мимолетните са публикувани литературно-художествени произведения. От друга страна, трябва да се има пред вид и следното: за да привлекат читатели, доста издания с прозаични задачи се кичат в подзаглавията си с квалификацията „литературен“ („Вестник стопански и литературен“, „Списание за обществени въпроси, култура и литература“). Като пример за такъв „литературен“ вестник може да бъде посочен „Преглед. Седмичен литературен вестник“. Трън, 1907 — изпълнен от горе до долу с обяви на съдебния пристав!

Когато говорим за специализирани литературни издания¹, трябва да имаме пред вид не само чисто литературните (от типа на сп. „Мисъл“, „РЛФ“, „Литературен глас“ и др. п.), но и ония културно-обществени, които отделят на литературата доста място и оказват силно влияние върху литературния живот (от типа на сп. „Ново време“, „Българска сбирка“, „Демократически преглед“ и др. п.).

Най-сетне към специализираните литературни издания отнасяме и един друг тип — хумористичните периодични издания. Хумористичният периодичен печат, освен дето е особена проява на българския литературен живот, е важен показател за неговото състояние. Хумористичният периодичен печат е барометърът на културно-обществените настроения, в него е отразена интимната история на българската литература и, смеейки се, българският писател е изразил наред със своята нерадостна участ и трагедията на обществото.

Подборът на специализираните литературни издания не бе лек. Разбира се, тук всичко не може да влезе, защото за българските условия освен някои жълти хумористични издания (като например „К'во да е“, „Плаж“ и др.) са характерни и множество мимолетни литературни начина-

¹ Подробен опис на периодичните литературни издания — с и без значение — читателят може да намери в „Български периодичен печат“ 1844—1944. Анотиран библиографски указател. Съставил д-р Димитър Иванчев. Под редакцията на Тодор Боров, Георги Боршуков и Владимир Топенчаров. I—III. София, 1962—1969.

ния от един до пет броя (такива са излизали стотици), макар някои от тях да са започвани от талантливи млади писатели и да съдържат ако не ценности, поне интересни произведения. При подбора се изхожда изключително от ролята на изданието в литературния живот, затова са включени и някои с мимолетно съществуване, като например „Селска разговорка“ (1902—1903), „Звено“ (1914) и др.

Изключени са от обсега на труда периодичните издания на Българското книжовно дружество и Българската академия на науките поради техния специален характер¹. За литературните алманаси, сборници и антологии става дума в обяснителните статии към отделните етапи на литературното развитие². Тук не влизат също така единичните листове и циклопечатните издания, поради преходното им влияние върху литературния живот, а също и периодичните издания, предназначени изключително за публикуване на преводни художествени произведения: „Зимни нощи“, „Почивка“, „Библиотека“, „Из чуждата книжнина“ и др.). В обсега на задачите, които трудът си поставя, не влиза изследването на театралния периодичен печат и на изданията за деца и юноши. Включени са само някои издания за ученици от горните класове, когато по същество играят роля на литературни списания, предназначени за неограничен кръг читатели.

Разгледани са в отделни статии 216 специализирани литературни периодични издания. Статиите не са писани по схема, а със стремеж при всеки отделен случай да бъде изнесено напред специфичното за изданието. Големината на статиите зависи както от обема на изданието, така и от значението му за литературния живот. При характери-

¹ Тези издания отразяват научно-изследователската дейност на всички клонове на БКД, по-сетне БАН. Само отначало се помещават в Периодическото списание и в Сборника за народни умотворения литературно-художествени произведения. Изданията на БКД и БАН са сборници с научно-информативен характер, те нямат отношение към литературния живот. Подробен опис на публикуваните в тях материали вж. в „Опис на изданията на Българската академия на науките.“ 1869—1953. Съставили Емилия Събева и Мария Станчева. София, БАН, 1956. Вж. опис на периодичните издания на Българското книжовно дружество и Българската академия на науките, отнасящи се до българската литература, под индекс 4 в раздел *Литература* в края на книгата.

² Литературните сборници, алманаси и антологии, излизали от Освобождението до Девети септември, са описани по реда на излизането им под индекс 5 в раздел *Литература* в края на книгата.

рането на всяко издание се отделя по-голямо, но не единствено внимание на литературната проблематика. Литературата не може да бъде откъсната от останалите културни прояви, затова се дават ориентировъчни сведения и за тях, а наред с това и за илюстративния материал — карикатури и графични илюстрации — тези два неизбежни спътника на литературата в печата.

Не трябва да се забравя, че при написването както на статиите за специализираните литературни издания, така и на обзорите за литературния живот през двата етапа между 1878 и 1944 година, авторът бе принуден да се съобразява строго със запланувания обем на книгата. С това се обяснява крайната пестеливост на изразните средства и пренебрегването на подробностите. Огромен материал трябваше да бъде включен в двадесет издателски коли т. е. в обема на един обикновен роман!

Несигурността в излизането е първото, което се хвърля в очи, когато разглеждаме литературните издания преди Девети септември. От всичко 216 разгледани издания 40% излизат до една година, а с продължителност на излизането до три години са 75% или три четвърти от изданията. До пет години излизат само 24 издания, до десет — 12, до петнадесет — 7, а с продължителност над петнадесет години могат да бъдат посочени за цялата епоха само девет издания.

Една от основните задачи на това изследване е да покаже развитието на литературния живот в цялата негова сложност и противоречивост. Наред с прогресивните издания стоят и издания с консервативна и реакционна насоченост, макар че, особено в периода след Деведнадесетомайския преврат до Девети септември някои от тези издания са били използвани по необходимост и от прогресивни писатели.

От всичко 216 разгледани специализирани литературни издания 70 или 32% са с прогресивна насоченост, 50 или 23% стоят на консервативни и реакционни позиции, а останалите 96 или 45% не са достатъчно ясно ориентирани, за да бъдат отнесени решително към едната или към другата страна. Еклектизмът е тяхна основна отлика. Този значително най-висок процент се дължи и на старанието на много редактори от оная епоха да стоят на неутрални позиции.

Прочее очевидно е, че някои издания са разгледани не само с оглед на литературно-историческото им значение,

а да се очертаят по-точно двете линии, за да стане по-ясно с какви средства се водят литературните борби, както и какво е идейното въоръжение на литературните групировки.

Липсата на традиция, на достатъчен опит, обясняват несистемността, незадълбочеността, лошото редактиране на по-голямата част от изданията, но трябва да се признае, че има и не малко добре описвани издания. Те имат своя физиономия, провеждат последователна идейна и културно-обществена линия. Тук трябва да бъдат посочени: „Мисъл“ (1892—1907), „Български преглед“ (1893—1900), „Българска сбирка“ (1894—1915), „Ново време“ (1897—1923), „Демократически преглед“ (1902—1928), „Наковалня“ (1925—1933), „Българска мисъл“ (1925—1943), „Златогор“ (1920—1943), „Червен смях“ (1919—1923), „Литературен глас“ (1928—1943), „РЛФ“ (1929—1934), „Изкуство и критика“ (1938—1943).

Друга цел на това изследване е да допринесе за изграждането на цялостния и верен релеф на литературния живот през разглежданата епоха. Затова специализираните литературни издания са подредени не азбучно, а хронологично, по реда на появата им. Само по този ред е възможно да се очертае в пълнота картината на идейните движения и на интелектуалния живот през един такъв значителен период от време.

Когато характеризира специализираните литературни издания, авторът изхожда изключително от тяхното съдържание, а не от създаденото за тях мнение. По редица причини за много издания са се създали мнения не съответстващи нито на тяхната роля, нито на съдържанието, нито на състава на техните сътрудници. На редица издания се придава от неосведомени хора значение, което те нямат. В едни случаи това значение е по-малко от действителното, в други — далеч по-голямо. Доста от изданията са забравени, а са играли на времето не малка роля. Нашата цел е да поставим всяко издание на мястото му. Ако не изхождаме от тези съображения, няма да изпълним добре дълга си към ония, които ще се осланят на тази книга.

Основната ни задача е да оценим изданията, а не конкретните приноси на сътрудниците им. С това ще се занимават ония, които ще ползуват нашия труд като помагало при монографичните си разработки. Участието на сътрудниците авторът регистрира, за да покаже тяхната актив-

ност. Каква е стойността на техните приноси, тук нито може, нито трябва да се изрази.

За да бъде изяснен литературният живот, тъй както е отразен в печата, потребно е да се изяснят идейните основания на литературните борби. В тях участвуват не само изтъкнати писатели. Да се разгледа само тяхната активност значи литературното движение да не бъде представено в цялост. Затова тук са включени и забравени автори, допринесли с творческата си активност за изясняването на литературното движение. Изброяването на имената не е механично. Отстранен е баластът. Останалите имена са изтъкнати съобразно приносите. Този въпрос е решаван конкретно при всеки автор. За ония, които искат да създават елит в литературата, като пренебрегват приносите на дейците от втория план, разбира се, тази книга не е пстребна.

С малки изключения имената на сътрудниците в периодичните издания са подредени не по значение, а по време на появяването им в съответното издание. Това облекчава издирването при липсата на точни библиографски данни. Авторите са означени с две пълни имена с изключение на ония в едно и също издание, които имат еднакви имена. Тогава по изключение се посочва и третото име. Пише се Петко Славейков, а не П. Р. Славейков, Лев Толстой, а не Л. Н. Толстой. Когато малкото име на автора е означено само с една буква (понеже не се знае точно как гласи), за по-голяма точност се дава и буквата на бащиното име, ако е известна. Ако някой автор е възприел вместо име псевдоним — рожденото му име не се посочва. Когато в някое издание авторът използва повече от един псевдоним, псевдонимите се посочват в скоби след рождението име на автора.

При описване на изданията е избягнато означаването на техния вид (списание или вестник), понеже това разграничение е доста условно, но в характеристиката се дава сведение и за това означение според определението на самата редакция, защото някои издания са означени от редакторите като списания или вестници доста произволно.

В края на всеки етап в обобщителна статия се прави преглед на литературния живот през периода и се характеризира от литературно-историческо гледище общият печат, като се дават ориентировъчни сведения за литературната продукция в неанализирания в отделни статии периодичен печат.

Читателят трябва да бъде осведомен и за следното: прието е в библиографията, когато едно периодично издание промени първоначалното си наименование, то да се описва на първото, а не на последващите си заглавия, макар някои от тях да са станали по-известни от първото. Към тях се правят само препратки, които отвеждат към първоначалното наименование. Понеже в случая с изследваното се преследват литературно-исторически, а не библиографски цели, с оглед на по-голямата популярност на някои наименования, предпочетохме да отстъпим от известния библиографски принцип тогава, когато това се оказва в интерес на работата.

В. „Лик“ е започнал с наслов „Прожектор“, но тук е характеризиран под второто си наименование, понеже то се е наложило в съзнанието на читателя. Същото се отнася до сп. „Светлина“ — наречено по-късно „Илюстрация Светлина“, до в. „Час“, наречен отначало „Литературен час“ и др. Сп. „Наблюдател“ (год. I и II) излиза вместо год. III и IV на сп. „Наш живот“, но тук всяко от тях е разгледано на своето място, понеже между излизането на едното и другото минават доста години и понеже в съзнанието на читателя това не е едно, а са две списания.

Това важи и за органа на Съюза на писателите от провинцията „Гребец“, излизал през год. I и IV като списание, а през год. II и III като вестник. Поради съвършено различното оформяване на тези две издания, разглеждаме ги не като едно, а като две отделни. Това е в интерес на изследването. При останалите издания с променени наименования е спазен известният библиографски принцип с необходимите препратки в съответния показалец. Промяната се обяснява и в самата статия, посветена на съответното издание.

Авторът не смята, че избраният от него начин за анализиране приносите на периодичния печат за развитието на българската литература е единствен или най-добър. Но при сегашното състояние на научно-справочната литература в тази област може би този начин е най-целесъобразен. Освен това той е най-икономичен и осигурява сравнително най-добра прегледност.

Макар да е само един залив от обширното море на печата, литературната периодика крие неподозирани богатства. Ние сме далеч от мисълта, че с този скромен принос сме ги разкрили напълно. Нашата цел е да насочим вниманието на читателя към тях и да набележим принципите на обхващането им.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

УВОД	5
Условни знаци и съкращения	17
Дял I (1878—1918) №№ 1—108	19
№ 1. ОСТЕН (1879)	21
№ 2. ГРАДИНА (1878—1881)	21
№ 3. БЪЛГАРСКА ИЛЮСТРАЦИЯ (1880—1882)	22
№ 4. СЪВРЕМЕННИ КНИЖКИ ЗА ПРОЧИТАНЕ (1880—1889)	22
№ 5. НАУКА (1881—1884)	23
№ 6. СВИРКА (1883—1885)	25
№ 7. КЛЕПАЛО (1884—1885)	26
№ 8. ЗНАНИЕ (1884—1885)	27
№ 9. ЗОРА (1885)	27
№ 10. МИСЪЛ (1886—1887)	28
№ 11. ТРУД (1887—1892)	29
№ 12. РАЗВИТИЕ (1888)	30
№ 13. БИБЛИОТЕКА СВ. КЛИМЕНТ (1888—1890)	31
№ 14. ИСКРА (1888—1897)	32
№ 15. СЪВРЕМЕННИК (1889—1890)	33
№ 16. КНИЖИЦИ ЗА ПРОЧИТ (1889—1894)	33
№ 17. ЛИТЕРАТУРНО-НАУЧНО СПИСАНИЕ (1890)	34
№ 18. ДЕННИЦА (1890—1891)	35
№ 19. ДУМА (1890—1894)	36
№ 20. КРИТИКА (1891)	36
№ 21. ЛЪЧА (1891—1892)	37
№ 22. ДЕН (1891—1896)	38
№ 23. ИЛЮСТРАЦИЯ СВЕТЛИНА (1891—1934)	39
№ 24. ЛОЗА (1892—1894)	41
№ 25. ЗАПИСКИ ПО МИСЪЛТА И ЖИВОТА (1892—1893)	41
№ 26. УТРО (1892—1896)	42
№ 27. ЦЕЛИНА (1892—1895)	42
№ 28. ИЗВОР (1892—1896)	43
№ 29. МИСЪЛ (1892—1907)	44
№ 30. РАЗУМ (1893—1896)	47
№ 31. БЪЛГАРСКИ ПРЕГЛЕД (1893—1900)	48
№ 32. СЛАВИЕВИ ГОРИ (1894)	50
№ 33. ДЕЛО (1894—1896)	50
№ 34. БИБЛИОТЕКА (1894—1897)	51
№ 35. БЪЛГАРСКА СВИРКА (1894—1915)	52
№ 36. ЛИТЕРАТУРНИ ЗАПИСКИ (1895)	54

№ 37. ПАМЯТНИК (1895—1896)	54
№ 38. СЪВРЕМЕННА МЛАДЕЖ (1896)	55
№ 39. УЧИЛИЩЕН ПРЕГЛЕД (1896—1949)	56
№ 40. ЦВЯТ (1897)	57
№ 41. ЖИВОТ (1897—1899)	57
№ 42. НОВО ВРЕМЕ (1897—1923)	58
№ 43. ПРАГ (1898)	60
№ 44. СМЯХ И СЪЛЗИ (1898—1899)	61
№ 45. СЪКРОВИЩЕ (1898—1899)	62
№ 46. СЪВРЕМЕНЕН ПРЕГЛЕД (1898—1900)	62
№ 47. УЧЕНИЧЕСКИ ДРУГАР (1898—1900)	63
№ 48. ЛЕТОПИСИ (1899—1905)	64
№ 49. ЗВЕЗДА (1900)	65
№ 50. УЧЕНИЧЕСКА БЕСЕДА (1900—1904)	67
№ 51. ОБЩО ДЕЛО (1900—1905)	67
№ 52. ЖЛЪЧ И СМЯХ (1901)	69
№ 53. СПОЛУКА (1902—1903)	69
№ 54. ТРУД (1900—1903)	69
№ 55. ПРОСВЕТА (1901—1911)	71
№ 56. НАШ ЖИВОТ (1901—1912)	72
№ 57. ЖИЛО (1902)	73
№ 58. СЕЛСКА РАЗГОВОРКА (1902—1903)	73
№ 59. ДЕМОКРАТИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД (1902—1928)	74
№ 60. РАБОТНИШКО ДЕЛО (1903—1905)	76
№ 61. СЕЛСКА ПРОБУДА (1903—1905)	77
№ 62. НАРОДЕН ЖИВОТ (1903—1905)	77
№ 63. НОВ СВЯТ (1904)	78
№ 64. ПРОЛЕТНА ЗАРЯ (1904—1905)	79
№ 65. БЪЛГАРАН (1904—1909)	80
№ 66. БОДИЛ (1905)	82
№ 67. ХУДОЖНИК (1905—1909)	82
№ 68. СЪВРЕМЕННОСТ (1906)	83
№ 69. НОВА СТРУЯ (1906—1907)	84
№ 70. НОВО ОБЩЕСТВО (1906—1909)	84
№ 71. ДУХОВНА ПРОБУДА (1906—1910)	85
№ 72. ПРЕГЛЕД (1907—1908)	86
№ 73. ИЗ НОВ ПЪТ (1907—1910)	87
№ 74. СКОРПИОН (1908—1909)	88
№ 75. СЪВРЕМЕННИК (1908—1910)	88
№ 76. НАЧАЛО (1908—1912)	89
№ 77. БАРАБАН (1908—1921)	90
№ 78. БАРАБАНЧО (1908—1909)	91
№ 79. СЛЪНЧОГЛЕД (1909)	92
№ 80. ОСА (1909—1910)	93
№ 81. ВЪРТОКЪЩНИК (1909—1912)	93
№ 82. ТЕМЕНУГА (1909—1910)	94
№ 83. ЖИЛО (1910)	94
№ 84. ОСТЕН (1910)	95
№ 85. СВОБОДА (1910)	95
№ 86. НАБЛЮДАТЕЛ (1910—1911)	96
№ 87. ШАНТЕКЛЕР (1910—1911)	97
№ 88. СЪВРЕМЕННА МИСЪЛ (1910—1920)	98
№ 89. СЪВРЕМЕННА ИЛЮСТРАЦИЯ (1910—1921)	100
№ 90. ХУДОЖЕСТВЕНА КУЛТУРА (1910—1930)	101

№ 91. ЛИТЕРАТУРНА БЕСЕДА (1911).	102
№ 92. ЗНАНИЕ (1911—1914)	102
№ 93. БИСЕРИ (1911—1914)	103
№ 94. СМЯХ (1911—1915)	104
№ 95. ЛЮДОКОС (1913—1914).	105
№ 96. ФАКЕЛ (1913—1914)	105
№ 97. БОРБА (1913—1920)	106
№ 98. ЛИСТОПАД (1913—1935)	106
№ 99. ЗВЕНО (1914)	108
№ 100. БРЕЗДА (1914—1915)	108
№ 101. ОТЕЧЕСТВО (1914—1918)	109
№ 102. ТРАКИЙСКА ЛИРА (1915).	110
№ 103. ХРИЗАНТЕМИ (1916—1919)	111
№ 104. БЪЛГАРАН (1916—1924)	111
№ 105. СЕДМИЧЕН ПРЕГЛЕД (1917).	112
№ 106. ВСЕОБЩ ПРЕГЛЕД (1917—1920)	113
№ 107. СМЯХ И СЪЛЗИ (1917—1924).	113
№ 108. РАЗВИТИЕ (1918—1919)	114

Характеристика на периода 1878—1918	116
Дял II (1919—1944) №№ 109—216	141

№ 109. СВОБОДНА ДУМА (1918—1919)	143
№ 110. СИЛА (1919—1924)	143
№ 111. САТЪР (1919—1920)	144
№ 112. ОБЩЕСТВЕНА ОБНОВА (1919—1920).	145
№ 113. СЛЪНЦЕ (1919—1921)	146
№ 114. ВЕЗНИ (1919—1922)	147
№ 115. ЧЕРВЕН СМЯХ (1919—1923).	148
№ 116. ГОЛГОТА (1919—1923)	150
№ 117. ФАКЕЛ (1919—1924)	151
№ 118. ОГНИЩЕ (1919—1933)	151
№ 119. НЕДЕЛНА ЕПОХА (1924).	152
№ 120. ЛИТЕРАТУРНИ ЗВУЦИ (1920—1921).	153
№ 121. ЗЛАТОРОГ (1920—1943)	154
№ 122. СВОБОДНА МИСЪЛ (1921).	157
№ 123. ПАРНАС (1921—1922)	157
№ 124. НАШИ ДНИ (1921).	158
№ 125. ЛЕБЕД (1921—1922)	159
№ 126. ПУРПУР (1921—1923)	159
№ 127. РОДНА МИСЪЛ (1921—1924).	160
№ 128. РАЗВИГОР (1921—1927, 1937).	161
№ 129. ПЕГАС (1922)	163
№ 130. CRESCENDO (1922)	163
№ 131. ХОРА (1922—1923)	164
№ 132. ДИВ ДЯДО (1922—1923).	165
№ 133. МАСКАРАД (1922—1923)	165
№ 134. ПРОЛОМ (1922—1927)	166
№ 135. ОБЩЕСТВЕНА МИСЪЛ (1922—1928).	167
№ 136. ХИПЕРИОН (1922—1931)	168
№ 137. ЧЕРНОЗЕМ (1923—1924)	171
№ 138. ПОДВИГ (1923—1924)	172
№ 139. НОВ ПЪТ (1923—1925).	173

№ 140.	ЯСНИНА (1923—1924)	174
№ 141.	ЕК (1924)	175
№ 142.	ЗВЪНАР (1924—1925)	175
№ 143.	НАШИ ДНИ (1924—1925)	176
№ 144.	ПЛАМЪК (1924—1925)	177
№ 145.	БЪЛГАРАНСКА СВИРКА (1925)	179
№ 146.	НОВИ ДНИ (1925)	179
№ 147.	ИЗТОК (1926—1927)	180
№ 148.	БЪЛГАРСКА МИСЪЛ (1925—1943)	181
№ 149.	НАКОВАЛНЯ (1925—1933)	183
№ 150.	КОПНЕЖИ (1926)	186
№ 151.	ХОРО (1926)	187
№ 152.	НАЧАЛО (1926—1928)	187
№ 153.	ВЕДРИНА (1926—1927)	188
№ 154.	ГЛОБУС (1926—1929)	189
№ 155.	БЪЛГАРСКА РЕЧ (1926—1943)	191
№ 156.	СТРЕЛЕЦ (1927)	193
№ 157.	МОНОКЛ (1927—1929)	194
№ 158.	ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ (1927—1929)	194
№ 159.	МАСКА (1928)	195
№ 160.	КНИГОПИС (1928)	196
№ 161.	ПРОСТОРИ (1928—1929)	196
№ 162.	ОБЗОР (1928—1930)	197
№ 163.	СВЕТЛОСТРУЙ (1928—1941)	198
№ 164.	ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС (1928—1944)	200
№ 165.	СЪДБА (1929—1943)	203
№ 166.	ДУМА (1929—1931)	205
№ 167.	ЗАРЯ (1929—1932)	206
№ 168.	НОВИС (1929—1932)	207
№ 169.	БЪЛГАРСКИ ПРЕГЛЕД (1929—1930, 1933)	208
№ 170.	МИСЪЛ (1929—1933)	209
№ 171.	РЕЛЕФ (1929—1934)	211
№ 172.	МОСТ (1930—1931)	214
№ 173.	УГАРИ (1930—1932)	215
№ 174.	МИСЪЛ И ВОЛЯ (1930—1935)	216
№ 175.	СЪВРЕМЕННИК (1930—1932)	217
№ 176.	ЖУПЕЛ (1931—1934)	219
№ 177.	ПЛАМЪК (1932—1933)	221
№ 178.	ФРОНТ (1932—1933)	221
№ 179.	РАЛИЦА (1932—1933)	222
№ 180.	ЗВЕЗДА (1932—1934)	223
№ 181.	СТАРА ПЛАНИНА (1932—1934)	224
№ 182.	ДУМА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПИСАТЕЛИ (1932—1939)	225
№ 183.	ЩУРЕЦ (1932—1944)	226
№ 184.	БЪЛГАРАН (1933)	228
№ 185.	ХОРИЗОНТ (1933—1934)	228
№ 186.	ЩИТ (1933—1934)	229
№ 187.	ЛИТЕРАТУРЕН ПРЕГЛЕД (1934—1935)	230
№ 188.	ПРЕДЕЛ (1934—1935)	232
№ 189.	ЛИК (1934—1936)	232
№ 190.	ЗАВЕТИ (1934—1940)	234
№ 191.	ГРЕБЕЦ (1934, 1940—1941)	236
№ 192.	НОВА ЛИТЕРАТУРА (1935—1936)	237
№ 193.	ЖАР (1935—1936)	238

№ 194. ОБЗОР (1935—1936)	239
№ 195. БЪЛГАРСКА КНИГА (1935—1936)	240
№ 196. КОРМИЛО (1935—1936)	241
№ 197. КОМПАС (1935—1936)	242
№ 198. НИВА (1935—1937)	243
№ 199. ЧАС (1935—1940)	244
№ 200. БРОД (1936)	246
№ 201. ГОРЧИВ СМЯХ (1936)	247
№ 202. ГРЕБЕЦ (1936—1937)	248
№ 203. АКАДЕМИК (1936—1939)	249
№ 204. ХОРОВОД (1937—1939)	250
№ 205. ОГНИЩЕ (1937—1942)	252
№ 206. ИЗКУСТВО И КРИТИКА (1938—1943)	253
№ 207. ЛИТЕРАТУРНА СЕДМИЦА (1939)	255
№ 208. ЗАВОЙ (1939—1941)	256
№ 209. СТЪРШЕЛ (1940—1941)	257
№ 210. РОДНО ИЗКУСТВО (1940—1941)	258
№ 211. ЛИТЕРАТУРЕН ЖИВОТ (1940—1943)	259
№ 212. ЛИТЕРАТУРЕН КРИТИК (1941)	260
№ 213. ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ (1941—1944)	261
№ 214. ЩУКА (1941—1943)	262
№ 215. ПИЖО (1942)	263
№ 216. ВЕСЕЛ БЪЛГАРАН (1942—1943)	264

Характеристика на периода 1919—1944	265
-------------------------------------	-----

Литература	286
Показалци	295

I. Регистър на периодичните издания.	297
II. Синхронен показалец.	307
III. Местоиздаване на литературните издания.	315
IV. Упоменати художествени произведения.	319
V. Показалец на редакторите и уредниците.	326
VI. Упоменати и цитирани имена.	333